

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до вивчення дисципліни

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

для здобувачів першого (бакалавського) рівня освіти

зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент бізнес-організацій»
очної та заочної форм навчання

Кропивницький 2024

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА Методичні вказівки для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент бізнес-організацій» очної та заочної форм навчання/[Укл. Грінка Т.І.]; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. тех. ун-т.– Кропивницький, ЦНТУ, 2024. – 42 с.

Рецензенти – О.В.Вюник, к.е.н., доцент кафедри „Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

Т.А.Немченко, к.е.н., доцент кафедри „ Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

Укладач:

Т.І. Грінка – к.е.н., доцент кафедри „ Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання до вивчення дисципліни.....	5
2. Кваліфікаційні вимоги в галузі основ підприємництва.....	5
3. Тематичний план вивчення курсу. Розподіл навчального матеріалу	6
4. Програма дисципліни «Основи підприємництва».....	10
5. Навчально-методичне забезпечення дисципліни.....	12
6. Самостійна робота здобувача.....	23
7. Питання до заліку	26
8. Тести	28
9. Критерії оцінки знань здобувачів	37
10. Рекомендована література	40

ВСТУП

В сучасному світі, де конкуренція стає все більшою, а швидкі зміни в економіці та технологіях є нормою, розуміння основ підприємництва стає надзвичайно важливим. Актуальність цієї освітньої компоненти визначається низкою ключових факторів: підприємництво сприяє створенню нових ідей, продуктів та послуг, що відповідають потребам суспільства; підприємництво є двигуном економічного зростання, створюючи робочі місця та сприяючи розвитку різноманітних секторів; вивчення основ підприємництва також сприяє розвитку особистості студентів, надаючи їм навички креативного мислення, прийняття рішень та управління ризиками. Уміння розуміти та використовувати принципи підприємництва дозволяє також пристосовуватися до змін в глобальному бізнес-середовищі та успішно вести бізнес на міжнародному рівні. Крім того, вивчення підприємництва сприяє усвідомленню важливості етичних та соціальних аспектів ведення бізнесу та впливу підприємництва на суспільство. Отже, розуміння основ підприємництва є суттєвим елементом для успішної кар'єри та активної участі у формуванні економічного, соціального та культурного середовища.

Основи підприємництва – дисципліна, яка є ключовою для розуміння сутності сучасного бізнесу та успішної реалізації підприємницьких ідей. Ці методичні вказівки створені з метою надати здобувачам не лише теоретичні знання, але й практичні інструменти, необхідні для впевненого кроку у світ підприємництва.

Методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти «Основи підприємництва» надають студентам конкретний навчальний матеріал, який спрямований на систематизацію знань, розвиток навичок та вмінь, додаткову підтримку та направлення у вивченні матеріалу, орієнтацію на індивідуальні потреби (адаптовані потреби різних груп здобувачів, їхніх рівнів знань та особистих інтересів).

Методичні вказівки до опанування дисципліни роблять процес навчання більш ефективним, організованим та зрозумілим для здобувачів, допомагаючи їм досягти кращих результатів у своєму навчанні.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни

«Основи підприємництва» є формування системи базових знань із організації, функціонування та правового регулювання підприємницької діяльності, а відтак формування підприємницького мислення.

Завданнями вивчення дисципліни є: з'ясувати місце дисципліни у навчальному процесі, розкрити її основну мету та визначити основні категорії підприємництва; дати чітке уявлення про загальнотеоретичні засади підприємництва; ознайомити із сучасним станом розвитку підприємництва та його проблемами; сформувати у здобувачів цілісне бачення проблем підприємницької діяльності (підприємницькі ризики, безпека підприємницької діяльності, психологічні аспекти підприємництва та ін); озброїти здобувачів навичками і вміннями, необхідними для організації власної справи; оволодіння навичками оцінювання ефективності підприємницької діяльності.

2. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ В ГАЛУЗІ ОСНОВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Вивчення дисципліни "Основи підприємництва" передбачає ознайомлення здобувачів з основними концепціями, принципами та інструментами, необхідними для розуміння сутності підприємництва та успішного ведення бізнесу. В результаті опанування дисципліни здобувач **має знати:**

- сутність підприємництва, його роль у суспільстві, а також основні принципи і цінності, які керують підприємницькою діяльністю;
- різноманітні типи бізнесу (наприклад, мале підприємництво, корпоративне підприємництво, соціальне підприємництво та ін.) і організаційні форми (фірма, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство і т. д.);
- процес створення бізнесу від ідеї до запуску, включаючи визначення цілей, аналіз ринку, розробку бізнес-плану та вибір стратегії;
- базове розуміння маркетингових концепцій, таких як сегментація ринку, позиціонування, маркетинговий мікс (товар, ціна, місце, промоція) і важливість вивчення потреб та бажань споживачів;
- основні принципи бюджетування, фінансового аналізу, управління оборотними коштами;

- основні аспекти правового середовища, в якому функціонує бізнес, такі як права та обов'язки підприємців, патентне право, корпоративне право тощо;
- соціальні та екологічні аспекти підприємництва та роль бізнесу в розвитку суспільства.

Після вивчення дисципліни "Основи підприємництва" здобувач повинен мати низку **практичних навичок та умінь**, які допоможуть йому або їй розпочати і успішно управляти власним бізнесом:

- бути здатним генерувати та оцінювати ідеї для нових бізнесів або розвитку існуючих;
- створювати бізнес-плани з описом стратегій, цілей, маркетингових підходів, фінансових прогнозів та інших ключових аспектів;
- аналізувати ринок, включаючи дослідження конкурентів, потенційних клієнтів, тенденцій та можливостей;
- управляти фінансами;
- вести маркетингові дії;
- управляти людськими ресурсами (найм, мотивація, розвиток персоналу);
- вирішувати проблеми та приймати рішення, аналізувати складні ситуації;
- Вміти спілкуватися з різними зацікавленими сторонами, в тому числі клієнтами, партнерами, співробітниками і фахівцями;
- думати творчо, розвивати креативність та інновації.

Вищезазначені навички та уміння допоможуть здобувачам успішно впроваджувати свої ідеї у практичну підприємницьку діяльність та вести бізнес з ефективністю і успіхом.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ КУРСУ. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади основ підприємництва												
Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва. Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві. Економічна основа	14	2	3			9	14					14

підприємства, види бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу.												
Тема 2. Формування структур підприємницького бізнесу. Принципи та умови організації підприємницького бізнесу. Обмеження в здійсненні бізнесу. Підприємництво як організаційна структура бізнесу. Функціональні області діяльності організації: виробнича, маркетингова, фінансова, логістична, управління персоналом. Основні форми бізнесу та їх класифікація. Малий бізнес. Партнерство. Корпоративне підприємництво.	17	4	3			10	16	1	1			14
Тема 3. Механізм створення бізнесу Ідея та види діяльності. Особисті та лідерські якості підприємця та їх роль в забезпеченні успіху підприємницької діяльності. Психологічні риси підприємця. Засновницькі документи та їх підготовка. Статутний фонд і його формування. Державна реєстрація. Припинення діяльності підприємств бізнесу.	20	4	4			12	18	1	1			16
Тема 4. Засади економічної діагностики підприємницької діяльності. Сутність економічної діагностики, її напрямки та завдання. Послідовність проведення економічної діагностики, її види. Методичний апарат та інструментарій	15	2	3			10	15	1				14

економічної діагностики. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.												
Тема 5. Планування та організація підприємницької діяльності Система планування підприємницької діяльності. Бізнес-план: сутність, призначення, методологія розробки. Організація управління підприємством.	16	4	2			10	16	1	1			14
Тема 6. Підприємницький ризик та управління ним. Сутність ризику як економічної категорії, фактори виникнення ризику та його функції. Класифікація ризиків в підприємницькій діяльності. Методи оцінювання підприємницьких ризиків. Методи управління та зменшення ризиків. Страхування ризиків.	13	2	2			9	14					14
Тема 7. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки у підприємництві Організація договірних взаємовідносин у бізнесі. Партнерські зв'язки: сутність та організаційно-правова форма. Напрямки і форми співробітництва партнерів	14	3	2			9	14					14
Тема 8: Організація фінансового забезпечення бізнесу Організація фінансування бізнесу. Організація фінансового обслуговування бізнесу. Кредитування бізнесу	13	2	2			9	15	1				14
Змістовний модуль 2. Сучасний розвиток підприємницької діяльності												
Тема 9. Хмарні технології у сучасному	13	2	2			9	14					14

<p>бізнесі Основні поняття та принципи хмарних технологій. Застосування хмарних технологій в сучасному бізнесі. Забезпечення безпеки та майбутнє хмарних технологій</p>												
<p>Тема 10. Економічна ефективність діяльності суб'єкта господарювання (бізнесу) Сутність ефективності господарської діяльності підприємницької структури. Методологічні основи забезпечення ефективності діяльності підприємства. Сучасні підходи формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства.</p>	17	2	3		12	16	1	1				14
<p>Тема 11. Покращення конкурентоспроможності бізнесу за рахунок впровадження сучасної системи бізнес-аналітики, штучного інтелекту та розширеної аналітики Введення в сучасні системи бізнес-аналітики. Вплив штучного інтелекту на бізнес. Поняття та переваги розширеної аналітики у бізнесі.</p>	12	2	3		7	14						14
<p>Тема 12. Онлайн бізнес як сучасний напрям комерційної діяльності Сутність та зміст електронного бізнесу та електронної комерції. Віртуальні підприємства: сутність та види. Організація підприємницької діяльності через</p>	16	3	3		10	14						14

інтернет. Оптимізація та просування сайту інтернет-бізнесу.												
Усього годин	180	32	32			116	180	6	4			170

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва	9
	Тема 2. Формування структур підприємницького бізнесу	10
	Тема 3. Механізм створення бізнесу	12
	Тема 4. Засади економічної діагностики підприємницької діяльності	10
	Тема 5. Планування та організація підприємницької діяльності	10
	Тема 6. Підприємницький ризик та управління ним	9
	Тема 7. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки у підприємстві	9
	Тема 8. Організація фінансового забезпечення бізнесу	9
	Тема 9. Хмарні технології у сучасному бізнесі	9
	Тема 10. Економічна ефективність діяльності суб'єкта господарювання	12
	Тема 11. Покращення конкурентоспроможності бізнесу за рахунок впровадження сучасної системи бізнес-аналітики, штучного інтелекту та розширеної аналітики	7
	Тема 12. Онлайн бізнес як сучасний напрям комерційної діяльності	10
	Всього	116

4. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

Змістовний модуль 1 Теоретичні засади основ підприємництва

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.

Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві. Економічна основа підприємництва, види бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 2. Формування структур підприємницького бізнесу.

Принципи та умови організації підприємницького бізнесу. Обмеження в здійсненні бізнесу. Підприємництво як організаційна структура бізнесу. Функціональні області діяльності організації: виробнича, маркетингова, фінансова, логістична, управління персоналом. Основні форми бізнесу та їх класифікація. Малий бізнес. Партнерство. Корпоративне підприємництво.

Тема 3. Механізм створення бізнесу

Ідея та види діяльності. Особисті та лідерські якості підприємця та їх роль в забезпеченні успіху підприємницької діяльності. Психологічні риси підприємця. Засновницькі документи та їх підготовка. Статутний фонд і його формування. Державна реєстрація. Припинення діяльності підприємств бізнесу.

Тема 4. Засади економічної діагностики підприємницької діяльності.

Сутність економічної діагностики, її напрямки та завдання. Послідовність проведення економічної діагностики, її види. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.

Тема 5. Планування та організація підприємницької діяльності

Система планування підприємницької діяльності. Бізнес-план: сутність, призначення, методологія розробки. Організація управління підприємством.

Тема 6. Підприємницький ризик та управління ним.

Сутність ризику як економічної категорії, фактори виникнення ризику та його функції. Класифікація ризиків в підприємницькій діяльності. Методи оцінювання підприємницьких ризиків.

Методи управління та зменшення ризиків. Страхування ризиків

Тема 7. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки у підприємстві

Організація договірних взаємовідносин у бізнесі. Партнерські зв'язки: сутність та організаційно-правова форма. Напрямки і форми співробітництва партнерів

Тема 8: Організація фінансового забезпечення бізнесу

Організація фінансування бізнесу. Організація фінансового обслуговування бізнесу. Кредитування бізнесу

Змістовний модуль № 2. Сучасний розвиток підприємницької діяльності

Тема 9. Хмарні технології у сучасному бізнесі

Основні поняття та принципи хмарних технологій. Застосування хмарних технологій в сучасному бізнесі. Забезпечення безпеки та майбутнє хмарних технологій

Тема 10. Економічна ефективність діяльності суб'єкта господарювання (бізнесу)

Сутність ефективності господарської діяльності підприємницької структури. Методологічні основи забезпечення ефективності діяльності підприємства. Сучасні підходи формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства.

Тема 11. Покращення конкурентоспроможності бізнесу за рахунок впровадження сучасної системи бізнес-аналітики, штучного інтелекту та розширеної аналітики.

Введення в сучасні системи бізнес-аналітики. Вплив штучного інтелекту на бізнес. Поняття та переваги розширеної аналітики у бізнесі.

Тема 12. Онлайн бізнес як сучасний напрям комерційної діяльності

Сутність та зміст електронного бізнесу та електронної комерції. Віртуальні підприємства: сутність та види. Організація підприємницької діяльності через інтернет. Оптимізація та просування сайту інтернет-бізнесу.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Виникнення, розвиток та сутність підприємництва.

- 1.1. Історія розвитку підприємництва.
- 1.2. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
- 1.3. Економічна основа підприємництва, види бізнесу.
- 1.4. Соціальна відповідальність бізнесу

Методичні вказівки

В процесі становлення підприємництво проходить етапи розвитку від простого до складного, від спрощеного до системного, від появи окремих розрізнених структур до підприємницького суспільства. Отже, ретельне опрацювання зазначених питань є обов'язковим. Акцент потрібно зробити й на теоріях підприємництва, визначеннях та поглядах відомих вчених на сутність підприємництва. Доцільно також здобувачеві дати власне розуміння категорії «підприємництво» та зупинитися на підприємницьких функціях, мотивації, задачах, цілях.

Розрізнення здобувачем видів підприємництва (виробниче, комерційне, фінансове, консультативне) допомагає краще розуміти їхню природу, потенціал та вплив на суспільство, що в свою чергу сприяє більш ефективному управлінню та розвитку бізнесу. Це дає уявлення про

різноманітність бізнес-моделей, правових та регуляторних аспектів, фінансових можливостей та ризиків, соціального впливу та стійкість.

Власність в Україні виступає в таких формах: приватна, колективна, державна. Варто підкреслити, що економічною основою бізнесу є приватна власність, яка дає певні права, свободи, можливості.

Особливу увагу необхідно звернути на підприємництво як економічний феномен і категорію бізнесу. Підприємництво включає в оборот свого суб'єкта – підприємця, а не всіх учасників ринку. Звідси можна вести мову про підприємницький бізнес, поряд із споживчим, трудовим та державним. Значну увагу рекомендується приділити двом моделям підприємницького бізнесу (класичній і інноваційній), а також суб'єктам бізнесу.

Питання соціальної відповідальності бізнесу (Corporate Social Responsibility, CSR) відіграє важливу роль у сучасному бізнесі і суспільстві, тому окреслення ролі, причин розвитку, перспектив є обов'язковим.

Тема 2. Формування структур підприємницького бізнесу.

2.1. Принципи та умови організації підприємницького бізнесу

2.2. Обмеження в здійсненні бізнесу

2.3. Підприємство як організаційна структура бізнесу

2.4. Основні форми бізнесу та їх класифікація

2.5. Малий бізнес. Партнерство. Корпоративне підприємництво.

Методичні вказівки

Організація бізнесу за своєю природою має процесуальний характер. Це відпрацювання, насамперед, правил формування підприємницьких структур, обов'язкових для всіх суб'єктів бізнесу. Ці правила (принципи) регулюються законодавчими актами відповідно до норм, прийнятих у суспільстві. Ознайомлення здобувачем із главою 4 Господарського Кодексу дозволить засвоїти основні принципи та умови організації підприємництва.

Здобувачу варто підкреслити, що підприємці-бізнесмени мають право приймати рішення і самостійно займатися будь-якою діяльністю, яка не суперечить чинному законодавству, проте існують певні обмеження у здійсненні бізнесу. Перелік обмежень необхідно назвати.

Дуже часто організація бізнесу передбачає створення ФОП або юридичної особи (підприємства). При ознайомленні із підприємством, як організаційною структурою бізнесу, відповідно до форм власності, необхідно розглянути індивідуальне, сімейне, приватне, колективне, державне комунальне, державне, спільне, орендне підприємства. Важливим питанням є розподіл підприємницьких структур за різними ознаками. Характеризуючи основні форми бізнесу, слід спробувати пояснити, що організаційно-правові форми підприємницьких структур і форми підприємницької діяльності – це не одне й те саме.

Говорячи про малий бізнес, здобувач повинен дати його визначення, вказати переваги та недоліки ведення малого та мікро- бізнесу, перспективність, особливості його ведення в умовах нашої країни.

Поряд із малим бізнесом існує середній та великий бізнес, а партнерство виступає в різних формах, основними з яких є АТ, ТОВ, ТДВ, ПТ, КТ (що одержали закріплення у Законі України «Про господарські товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю, «Про акціонерні товариства») Таким чином, логічним є розгляд аспектів відповідальності, керування, відмінностей методів організації вище перелічених підприємницьких структур, заснованих на колективній власності та партнерських відносинах.

Тема 3. Механізм створення бізнесу

3.1. Ідея та види діяльності.

3.2. Особисті та лідерські якості підприємця та їх роль в забезпеченні успіху підприємницької діяльності. Психологічні риси підприємця.

3.3. Засновницькі документи та їх підготовка.

3.4. Державна реєстрація.

3.5. Припинення діяльності підприємств бізнесу.

Методичні вказівки

Перш, ніж розглянути питання, що винесені на самостійну роботу, рекомендується пройти тестування «Чи здатні Ви займатися бізнесом?», запропоноване викладачем. Результати тестування дадуть змогу з'ясувати здобувачу свої «слабкі» місця та разом із викладачем намітити кроки подолання потенційних проблем при заснуванні власної справи.

Розуміючи, що організувати своє підприємництво нелегко, а кожна конкретна ситуація унікальна, здобувач має звернути увагу на вихідну точку, з якої починається власна справа: ідею, джерела виникнення ідей. Поясніть процес генерації бізнес-ідей та їх оцінку за допомогою критеріїв, таких як потенційна прибутковість, конкурентоспроможність, ризики тощо.

Далі необхідно розібратися із класифікацією видів підприємницької діяльності, що відображує різну сферу суспільного виробництва. Проте, які б підприємства не створювалися, процедури їх утворення в основному однакові.

Засновницькі документи - важливий атрибут підприємницького бізнесу, що підтверджують юридичний статус підприємства, тому обов'язковим є розгляд статуту і засновницького договору: їх суть, ознаки, принципові положення, завдання, призначення, структури, процес укладання.

Державна реєстрація (Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань») завершує процес створення власної справи. Потрібно знати алгоритм державної реєстрації ФОП та юридичних осіб онлайн та офлайн.

Умови перереєстрації, або скасування державної реєстрації теж необхідно проаналізувати. Завдання студента зрозуміти також ризикованість усього механізму створення власної справи, що він розглядає (актуально тут провести тестування «Чи здатні Ви йти на ризик?») та умови припинення діяльності бізнесу. Підприємства можуть припинити свою діяльність з різних причин (їх вказати) за двома шляхами: реорганізація і ліквідація. Обов'язково необхідно вказати, у яких випадках відбувається реорганізація (злиття, приєднання, поділ, виділення). Ознайомлення із Кодексом України з процедур банкрутства дозволить усвідомити процедуру ліквідації.

Тема 4. Засади економічної діагностики підприємницької діяльності.

4.1. Сутність економічної діагностики, її напрямки та завдання.

4.2. Послідовність проведення економічної діагностики, її види.

4.3. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.

4.4. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.

Методичні вказівки

Даний матеріал покликаний допомогти здобувачам поєднати теоретичні знання і практичні навички в опануванні зазначеної теми курсу.

Почати вивчення теми рекомендується здобувачу із засвоєння термінології, а саме: економічна діагностика, її предмет - об'єкт, техніко-економічний аналіз діяльності підприємства, метод діагностики, категорії діагностики, науковий інструментарій (апарат) діагностики. Необхідність проведення діагностики як методу дослідження, напрямки та завдання економічної діагностики теж необхідно окреслити.

В економічній діагностиці, яка є дослідницьким процесом, важливого значення надається певним вимогам до процесу дослідження, тому потрібно знати ці вимоги та супровідні загальнометодологічні принципи

Хоча економічне діагностування має чіткі ознаки дослідницького, творчого процесу, однак здобувачу окреслити загальний порядок його проведення та послідовність

Незайвим буде назвати різновиди діагностичних зіставлень та різновиди економічної діагностики

Діяльність підприємства та його результати відображаються в економічних показниках, під якими розуміють кількісну і якісну оцінку досліджуваного явища, процесу, результату. Варто наголосити, що економічна діагностика передбачає багатоступінчасту оцінку результатів діяльності підприємства на основі системи взаємозалежних та взаємодоповнюючих один одного економічних показників.

Доцільним буде назвати характерні особливості одночасно недоліки використання діагностичних методів

Глибина і результативність економічної діагностики залежить від обсягу, своєчасності та якості використовуваної інформації. Важливо зрозуміти, що вона повинна бути повною і різнобічною, своєчасною і достовірною. Проте не завжди можна одержати все необхідне для виконання аналітичних досліджень. І якщо діагностика все ж проводиться в умовах певної нестачі даних, це не може зашкодити якості роботи та формуванню висновків.

Здобувач має усвідомити, що формування системи інформаційного забезпечення результатів діяльності підприємства передбачає цілеспрямований підбір відповідних інформативних показників для аналізу, планування та прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень. Сутність і приклади використання показників результативності діяльності підприємства відповідним чином співвідносяться із показниками, що входять до загальної системи інформаційного забезпечення управління підприємством та класифікуються за певними ознаками. Уся класифікація джерел інформації про діяльність підприємства має бути опрацьована.

Тема 5. Планування та організація підприємницької діяльності

5.1. Система планування підприємницької діяльності.

5.2. Бізнес-план: сутність, призначення, методологія розробки.

5.3. Організація управління підприємством.

Методичні вказівки

При підготовці необхідно підкреслити важливість планування та актуальність бізнес-плану. Здобувачу варто вказати, що ступінь деталізації бізнес-плану залежить від характеристики підприємства незалежно від того, належить воно до сфери послуг чи до виробничої сфери. Склад бізнес-плану залежить також від обсягів передбачуваного ринку збуту, наявності конкурентів та перспектив зростання підприємства.

Окремий блок опанування цієї теми – вивчення видів бізнес-планів, орієнтованої структури бізнес-плану, загальних основоположних та методологічних принципів планування, методології розробки бізнес-плану.

Рекомендується підготуватися до ділової гри, де здобувач складає короткостроковий, середньостроковий і довгостроковий бізнес-план. Побудова схеми отримання грошей для бізнесмена є типовим завданням для студента, тут же необхідно розглянути увесь процес, в результаті якого створюються матеріальні блага і прибуток.

Економічні методи ведення господарства стосуються насамперед комерційного розрахунку. Варто вказати, що він має свій, тільки йому притаманний механізм дії та розвитку. Зорієнтуватися у конструктивному змісті комерційного розрахунку допоможе викладач на прикладі господарсько-ситуаційного завдання, де будуть знайдені комерційні і господарські ознаки.

Зміст процесу менеджменту (управління) найповніше можна розкрити через його функції: планування, організації, директорування, контролю. Адже будь-яка фірма є складною виробничо-економічною системою, задля ефективного її функціонування необхідна відповідна система управління. Таким чином, доцільно розглянути орієнтовану структуру управління підприємством, чинники формування організаційних структур нових і діючих підприємств, типи організаційних структур управління.

Тема 6. Підприємницький ризик та управління ним.

6.1. Сутність ризику як економічної категорії, фактори виникнення ризику та його функції.

6.2. Класифікація ризиків в підприємницькій діяльності.

6.3. Методи оцінювання підприємницьких ризиків.

6.4. Методи управління та зменшення ризиків. Страхування ризиків

Методичні вказівки

Поглиблення теоретичних основ сутності підприємницького ризику як економічної категорії рекомендується почати з визначення цієї категорії, визначення ключових функцій, що притаманні підприємницькому ризику, аналізу впливу чинників на ризикованість підприємницької діяльності, визначення ключових етапів управління ризиками та встановлення їх пріоритетності.

Здобувач має розібратися, що розподіл ризикованих підприємств на групи дає змогу в подальшому визначити ступінь та величину ризику. Ризик слід прогнозувати, щоб своєчасно прийняти рішення щодо його уникнення.

Ефективність організації управління ризиком у більшості випадків визначається за допомогою класифікації ризиків. Важливо окреслити, що оптимальна класифікаційна структура ризиків повинна розбивати їх на групи, види, підвиди та різновиди з метою визначення ступеня загального ризику з урахуванням і підприємницьких ризиків, які формуються на окремих циклах виробничого процесу. Здобувач повинен знати науково обґрунтовану класифікація ризиків, що допоможе йому у майбутньому чітко визначати місце кожного виду ризику в загальній системі управління.

При оцінці ризику, підприємця в першу чергу цікавить імовірність небажаного результату. Варто розібратися у наступних методах оцінки підприємницьких ризиків: статистичний метод оцінки, метод експертних оцінок; використання аналогів; комбінований метод, аналітичний.

Звісно, обов'язково потрібно сказати, що виділяють наступні способи (методи) управління ризиком: уникнення ризику; попередження ризику; розподіл ризику; зовнішнє страхування ризику; лімітування; диверсифікація; створення резервів, запасів на покриття ймовірних збитків; здобуття додаткової інформації. Усі вище перелічені методи управління ризиком конкретизувати.

Тема 7. Договірні взаємовідносини і партнерські зв'язки у підприємстві.

7.1. Організація договірних взаємовідносин у бізнесі

7.2. Формування умов договору підприємцем

7.3. Партнерські зв'язки: сутність та організаційно-правова форма

7.4. Напрямки і форми співробітництва партнерів

Методичні вказівки

Готуючись до заняття необхідно вивчити літературу, що рекомендується до даної теми. Здобувач має ознайомитися із визначенням договору, структуризацією і порядком укладання договорів, видами договорів, а також із типовою схемою основних партнерських зв'язків підприємця. Оскільки зміст договору визначається його предметом, то задля ілюстрації можна навести, наприклад, зміст договору купівлі-продажу. Варто знати, що правове регулювання відносин, котрі виникають у процесі реалізації економічних інтересів партнерів, покладено на особливу галузь права – договірне право.

Окремою формою укладення договору є оферта, про яку необхідно згадати. Тут важливим є розгляд питань сутності, терміну чинності, видів, особливостей договору-оферти.

Робота з формулювання умов договору дозволить здобувачеві зробити спробу складання типового змісту договору не лише у вигідній для себе формі, а й у прийнятній для партнера (уявного). Докладний розгляд формулювання конкретних специфічних і загальних умов договору за окремими його розділами (предмет договору, якість продукції, ціна товару, форма платежу, термін доставки товару, упакування і маркування товарів, здавання-приймання товару, штрафні санкції, форс-мажор, арбітраж, інші умови) закріпить знання.

Важливим є розгляд схематичного плану підприємницьких дій щодо реалізації проекту. Вміння розробляти таку схему дасть можливість студентові визначити порядок практичних дій у бізнес-діяльності, скоротити час підготовчого періоду. Цю схему можна використовувати у майбутньому як основу для встановлення необхідних партнерських зв'язків. Говорячи про партнерські зв'язки, логічним є акцентування уваги на конкретних видах угод. Усю різноманітність партнерських зв'язків у підприємстві необхідно згрупувати у чотири основні напрямки (сфери), які необхідно охарактеризувати. В межах цих напрямків рекомендується обов'язково здійснити опис підприємницького партнерства.

Тема 8: Організація фінансового забезпечення бізнесу

8.1. Організація фінансування бізнесу.

8.2. Організація фінансового обслуговування бізнесу.

8.3. Кредитування бізнесу

Методичні вказівки

Здобувачу варто наголосити, що організація фінансової діяльності підприємства передбачає форми, методи і способи формування та використання фінансових ресурсів, контроль за їх кругообігом із метою досягнення економічних цілей.

Організація фінансування бізнесу за умов ринкової економіки ґрунтується на засадах комерційного розрахунку, який здійснюється шляхом реалізації певних принципів, які необхідно назвати: повна господарська і юридична самостійність підприємства, невтручання держави у внутрішні справи підприємства, отримання максимального прибутку при мінімальних витратах, фінансова відповідальність підприємства за результати своєї діяльності, своєчасне виконання зобов'язань, сплату податків, зборів та інших платежів, самоокупність, самофінансування.

Необхідно зазначити, що організація фінансів підприємства, структура фінансових ресурсів, напрями використання прибутку, взаємовідносини з бюджетом залежать від форми власності, галузі діяльності, обсягу діяльності, характеру виробництва та ін. Також потрібно описати джерела формування фінансових ресурсів підприємства: сформовані під час заснування підприємства (статутний фонд); сформовані за рахунок власних та прирівняних до власних коштів (прибуток від основної діяльності, фінансових операцій, інших видів діяльності, амортизаційні відрахування, виручка від реалізації зайвих товарно-матеріальних цінностей тощо); мобілізовані на фінансовому ринку (кошти від випуску цінних паперів, кредитні інвестиції); одержані в порядку перерозподілу (страхові відшкодування, бюджетне фінансування, кошти позабюджетних фондів, надходження від керівної організації, дивіденди та відсотки від цінних паперів інших емітентів).

Говорячи про фінансове обслуговування бізнесу, рекомендується описати банківську систему України, види банківських операцій та рахунків, розрахункові документи.

Роль кредиту, його функції, види кредитування – важливий аспект, який бажано озвучити. При цьому, крім банківського кредитування, є і небанківські форми кредитування – зупинитися докладніше обов'язково.

Змістовний модуль № 2. Сучасний розвиток підприємницької діяльності

Тема 9. Хмарні технології у сучасному бізнесі

9.1. Основні поняття та принципи хмарних технологій.

9.2. Застосування хмарних технологій в сучасному бізнесі.

9.3. Забезпечення безпеки та майбутнє хмарних технологій

Методичні вказівки

Почати розгляд цієї теми краще з визначення терміну “хмара” (cloud) в контексті інформаційних технологій, який вказує на хмарні обчислення або хмарні сервіси. Це означає використання обчислювальних ресурсів, таких як обчислювальна потужність, зберігання даних та програмне забезпечення, які надаються через Інтернет.

Підкреслюючи важливість тематики, здобувачу рекомендується зазначити, що хмарні сервіси поділяються на кілька основних категорій в залежності від наданих функцій: інфраструктура як сервіс (IaaS), платформа як сервіс (PaaS), програмне забезпечення як сервіс (SaaS), хмарні зберігальні системи, хмарні послуги обробки даних, хмарні послуги для розробників (DevOps). При цьому це лише загальні категорії, і в межах кожної з них існують конкретні сервіси від різних постачальників, таких як Amazon Web Services (AWS), Microsoft Azure, Google Cloud Platform (GCP) та інші.

Рекомендується також описати моделі розгортання хмарних технологій та їх основні риси: публічна хмара (Public Cloud), приватна хмара (Private Cloud), гібридна хмара (Hybrid Cloud), спільна хмара (Community Cloud), мультихмара (Multi-Cloud). Вказати переваги хмарних технологій, які призводять до їх широкого використання в різних галузях: гнучкість та масштабованість, ефективне використання ресурсів, доступність та надійність, самообслуговування та автоматизація, економія витрат, глобальний доступ, безпека, швидке впровадження нових функцій та оновлень.

Незважаючи на багато переваг, існують і деякі недоліки використання хмарних сервісів, які можуть вплинути на різні аспекти бізнесу та користувачів, які варто конкретизувати.

Перспективи бурхливого розвитку хмарних сервісів в Україні спонукають уважніше розглянути досвід їх застосування в умовах більш «зрілих» ринків і визначити основні ризики цих технологій в місцевих умовах та прогнози.

Тема 10. Економічна ефективність діяльності суб'єкта господарювання (бізнесу)

10.1. Сутність ефективності господарської діяльності підприємницької структури.

10.2. Методологічні основи забезпечення ефективності діяльності підприємства.

10.3. Сучасні підходи формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства.

Методичні вказівки

Вивчення економічної ефективності багато спрямованої і широкомасштабної підприємницької діяльності (бізнесу) має спиратися на певну методичну основу. Отже, при вивченні даного аспекту необхідно окреслити визначальні положення такої методики, вказати їх послідовність, з'ясувати їх сутність. Окрему увагу слід приділити розрахунковим показникам ефективності підприємницької діяльності. Зрозуміло, що для їхнього обчислення потрібно знати необхідну сукупність первинних показників, які відображають реальні виробничі процеси та стан системи господарювання за всіма її напрямками. Ознайомлення з переліком документації, необхідної для зазначеного аналізу також є обов'язковою умовою

Потрібно пам'ятати, що формування системи показників для оцінки ефективності виробничо-господарської діяльності має здійснюватися залежно від спрямованості останньої. За цієї важливої умови рекомендовану сукупність вимірників ефективності варто об'єднати у дві групи: перша - ціле оцінні показники бізнесу, друга – показники використання ресурсів. Такі показники потрібно знати і вміти їх розраховувати.

Тема 11. Покращення конкурентоспроможності бізнесу за рахунок впровадження сучасної системи бізнес-аналітики, штучного інтелекту та розширеної аналітики.

11.1. Суть Business Analysis, ключові інструменти в роботі аналітика.

11.2. Основні аспекти штучного інтелекту та його вплив на конкурентоспроможність бізнесу.

11.3. Поняття та переваги розширеної аналітики у бізнесі.

Методичні вказівки

Впровадження сучасних інформаційних технологій, діджиталізація бізнес-процесів є обов'язковими умовами побудови конкурентоспроможного підприємства. Застосування сучасних цифрових технологій дозволяє трансформувати управлінські процеси на підприємстві, спростити роботу з великими масивами даних, автоматизувати багато сфер діяльності, покращити взаємодію з клієнтами, з партнерами та контрагентами

Говорячи про Business Analysis, важливо пам'ятати, що тривалість і наповнення його формується залежно від потреб компанії. Варто деталізувати, як загалом створюються вимоги до продукту/проекту, яка роль аналітика в цьому процесі, які артефакти та підходи повинні використовуватися аналітиком в роботі, як взаємодіяти зі стейкхолдерами і командами розробки. Основний акцент потрібно зробити на ключові інструменти в роботі аналітика, на велику кількість зразків внутрішніх документів та шаблонів для успішного ведення проекту.

Актуальним є розгляд вплив штучного інтелекту на бізнес, основних аспектів штучного інтелекту та характеристики його елементів: машинне

навчання (Machine Learning), глибоке навчання (Deep Learning), обробка природної мови (Natural Language Processing, NLP), комп'ютерне бачення (Computer Vision), автоматизоване прийняття рішень, робототехніка, автоматизовані системи. Варто зазначити, що інструменти ШІ надають цінні можливості для управління конкурентоспроможністю підприємства, що призводить до зниження витрат, підвищення продуктивності, оптимізації процесу прийняття управлінських рішень, оперативності та здатності швидко реагувати на зміну факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, оптимізації бізнес-процесів.

«Поняття та переваги розширеної аналітики у бізнесі» є важливим аспектом розгляду теми.

Тема 12. Онлайн бізнес як сучасний напрям комерційної діяльності

12.1. Процес створення електронного бізнесу

12.2. Методи та алгоритми просування сайтів.

Методичні вказівки

Почати розгляд цієї теми рекомендується з огляду причин, за яких компанії переходять до електронного простору.

Процес створення електронного бізнесу можна подати через такі складові: прогнозування, синтез технологічних компонент, синтез комерційних компонент, принципи і технології здійснення, чітко визначені стратегії. При зануренні у цю тему можна розглянути такі основні види електронної економічної діяльності, як віртуальні компанії, електронна оптова і роздрібна торгівля, перед- та післяпродажна підтримка споживачів, електронні оптові й роздрібні фінансові послуги, зокрема кредитування, і страхування, комерційні дослідження маркетингового типу, електронна реклама, комерційні операції (інтерактивне електронне замовлення, доставка, оплата), загальне розроблення продукту (товарів, послуг), розподілене спільне виробництво електронних товарів, електронне адміністрування бізнесу (зокрема сферу податкового адміністрування), електронний бухгалтерський облік, укладення угод в електронній формі, електронне арбітражне адміністрування (тобто розв'язання суперечок) і т.п. Також необхідно відзначити наявність певних відмінностей між покупцями сфери Інтернет підприємництва та традиційних форм ведення бізнесу.

Інтернет-компанія існує в особливому середовищі мережі Інтернет, відповідно і основними товарами (послугами), реалізованими компанією стають ті, які можливо передати по телекомунікаційним каналам зв'язку (цифрові товари), а також ті, оплата яких може бути здійснена за допомогою мережі Інтернет за допомогою спеціальних платіжних систем. Таким чином, можна виділити наступні види Інтернет підприємництва: Інтернет підприємство, пов'язане з обслуговуванням цифрового потоку продукції та

Інтернет підприємництво, пов'язане з обслуговуванням матеріального потоку продукції.

Загальну схему організації підприємницької діяльності через інтернет потрібно знати. Досліджуючи теоретичні питання оптимізації та просування сайту інтернет-бізнесу, варто зауважити про важливість просування сайтів "білими" методами. Потрібно окреслити: алгоритми, які зроблять сайт корисним для користувачів; підходи по просуванню сайтів великого і малого бізнесу.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА

Самостійна робота здобувача є невід'ємною складовою процесу вивчення навчальної дисципліни, зміст якої визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями для самостійного виконання та вказівками щодо їх виконання. Самостійна робота здобувача забезпечується: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, методичними вказівками, практикумами, матеріалами щодо самоконтролю знань.

Матеріал, засвоєний здобувачем у процесі самостійного вивчення дисципліни, виноситься на підсумковий контроль поряд з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Самостійна робота студента включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення тем або питань, передбачених робочою програмою для самостійного вивчення;
- підготовку до практичного, семінарського заняття;
- підготовку звіту з виконаної самостійної роботи;
- розв'язання й оформлення задачі, вправи;
- підготовку реферату, конспекту вивченого матеріалу, наукової доповіді, наукової статті, роботи на конкурс;
- підготовку до проходження контрольних заходів (опитування, тестування, заліку), до участі в предметній олімпіаді.

Зміст самостійної роботи представлений у **табл. 3**

Зміст самостійної роботи очної форми навчання

Таблиця 3

Номер теми (зі структури залікових кредитів)	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
Змістовний модуль 1		
Тема 1.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 1. Література: 9,10,13,16,17	9
Тема 2.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 2. Література: 2,3, 4, 17, 20	10
Тема 3.	Опрацювання лекційного матеріалу за	12

	темою 3. Література: 2,3,4, 7, 13, 16, 18, 21	
Тема 4.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 4. Література: 24, 16, 20, 22	10
Тема 5.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 5. Література: 11, 15, 16	10
Тема 6.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 6. Література: 15, 16, 24	9
Тема 7.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 7. Література: 8, 15, 17, 20, 18	9
Тема 8.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 8. Література: 10, 12, 20	9
Змістовний модуль 2		
Тема 9.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 9. Література: 5, 19	9
Тема 10.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 10. Література: 8, 9, 12, 13, 15, 24	12
Тема 11.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 11. Література: 6, 5, 8, 13, 24	7
Тема 12.	Опрацювання лекційного матеріалу за темою 12. Література: 10, 13, 23	10
Всього за семестр		116

Індивідуальна робота студентів

Індивідуальна робота планується у випадку, коли вона передбачена навчальним планом, за яким здобувач готує себе до майбутньої професійної роботи з обраної ним спеціальності. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження. Індивідуальна робота здобувачів є формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей здобувачів через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність. Індивідуальні заняття проводяться під керівництвом викладача з одним або кількома здобувачами в поза аудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою і затвердженим деканом факультету.

Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється окремо і затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

До індивідуальних завдань входять наступні види навчальної роботи: написання рефератів, виконання розрахункових, графічних робіт, оформлення звітів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка виступів на конференціях, виконання наукових досліджень, участь у олімпіадах.

Зміст індивідуальної роботи наводиться у робочій програмі за наступною схемою.

Зміст індивідуальної роботи (приклад)

№ п/п	Зміст індивідуальної роботи	Кількість годин
1.	Індивідуальне завдання 1. Організаційно-правова і функціональна форма підприємств бізнесу	2
2.	Індивідуальне завдання 2 Припинення діяльності підприємницьких структур	2
3.	Індивідуальне завдання 3 Роль і місце консалтингових і аудиторських компаній у розвитку бізнесу	2
4.	Індивідуальне завдання 4 Стратегія і тактика бізнесу	2
	Разом за семестр	8

Теми індивідуальних завдань

1. Визначення підприємництва та його роль у сучасному суспільстві.
2. Історія розвитку підприємництва: від початків до сучасності.
3. Види підприємницької діяльності: виробництво, послуги, торгівля тощо.
4. Правові аспекти підприємницької діяльності: реєстрація бізнесу, оподаткування, законодавство про працю.
5. Роль інновацій у розвитку підприємства.
6. Онлайн-бізнес: можливості та виклики.
7. Соціальне підприємництво: концепція, приклади, вплив на суспільство.
8. Підприємництво та стартапи: як здійснити успішний запуск свого бізнесу.
9. Корпоративна соціальна відповідальність: роль бізнесу у суспільстві.
10. Глобальне підприємництво: виклики та можливості на міжнародному ринку.
11. Підприємницька етика та професійні стандарти.
12. Франчайзинг як модель бізнесу: переваги та недоліки.
13. Культура підприємництва: вплив організаційної культури на успішність підприємства.
14. Лідерство в підприємстві: роль лідера у створенні та розвитку бізнесу.
15. Аналіз SWOT для підприємства: визначення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз.
16. Технологічні тенденції у підприємстві: вплив інноваційних технологій на бізнес.
17. Підприємництво у різних галузях: особливості та виклики.
18. Державне регулювання підприємницької діяльності.
19. Новітні форми підприємництва.
20. Роль конкуренції у веденні підприємницької діяльності.
21. Підприємницька таємниця: сутність та методи захисту.
22. Принципи та методи планування діяльності підприємства.

23. Партнерські відносини в бізнесі.
24. Роль підприємницької ідеї в здійсненні підприємницької діяльності.
25. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні та за кордоном.

7. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Дайте визначення підприємництва і назвіть його родові ознаки.
2. Чи може суспільство споживати стільки, скільки хоче?
3. Яка ваша думка, чи був бізнес в докапіталістичній економіці і тоталітарному соціалізмі?
4. У чому суть формули виживання?
5. Стратегія і тактика бізнесу.
6. Розкрийте зміст приватної власності як економічної основи бізнесу.
7. Як на вашу думку можна обмежити концентрацію влади в руках окремих людей та яка роль у цьому економічної основи бізнесу?
8. Дайте визначення економічної свободи і обґрунтуйте, чому вона є основною умовою розвитку бізнесу.
9. Розкрийте зміст категорій "суверенітет ділових відносин" і "консенсус інтересів".
10. Що Ви відносите до рушійних сил бізнесу? Назвіть їх.
11. Хто може бути суб'єктами підприємництва і кому заборонена ця діяльність?
12. Розкрийте зміст підприємницького, споживчого, трудового та державного бізнесу.
13. Принципи та умови організації бізнесу і обмеження у його функціонуванні.
14. Які існують види підприємств бізнесу, види об'єднань підприємств, охарактеризуйте їх.
15. Чим відрізняються організаційно-правові форми підприємств бізнесу від форми функціонування їх?
16. Які підприємства належать до малого бізнесу та мікро бізнесу? Дайте характеристику і розкрийте їхню роль у суспільному виробництві.
17. В яких формах виступає партнерство і чим відрізняється воно від корпоративного підприємництва. Наведіть приклади.
18. Визначте організаційно-правову і функціональну форму підприємства бізнесу, яке б ви хотіли створити. Ваші аргументи на користь

свого вибору.

19.Сутнісно-змістовна характеристика підприємницької діяльності.

20.Добровільні об'єднання підприємницьких структур (асоціації, корпорації ...).

21.Формування і обчислення показників ефективності підприємницької діяльності.

22.Припинення діяльності підприємницьких структур (ліквідація та реорганізація).

23. Чому ідея є вихідною точкою, з якої починається власна справа? Назвіть кілька ідей, які, на вашу думку, є перспективними, і обґрунтуйте їх.

24. Як створюється статутний фонд? Назвіть порядок його формування.

25.Які документи потрібно підготувати до державної реєстрації та яка процедура цього акту?

26.За яких умов припиняється діяльність підприємства бізнесу? Назвіть їх.

27.Що відносять до інформаційного бізнесу? Дайте перелік та характеристику.

28. Яка на вашу думку роль реклами і засобів масової інформації в розвитку бізнесу?

29 Визначте роль і місце консалтингових і аудиторських компаній у розвитку бізнесу.

30. . Як отримати позику для зайняття підприємницькою діяльністю?

31. Використовуючи свої можливості, підготуйте рекламу вашої фірми.

32. Господарські товариства.

33. Організація договірних взаємовідносин у бізнесі.

34. Бізнес-план: сутність, призначення і методологія розробки.

35. Сутність економічної діагностики, послідовність її проведення.

36. Методи оцінювання підприємницьких ризиків.

37. Методи управління ризиками.

38. Організація фінансового обслуговування підприємництва.

39. Моделі розгортання хмарних технологій та їх основні риси.

40. Сутність ефективності господарської діяльності підприємницької структури.

42. Методологічні основи забезпечення ефективності діяльності підприємства.

43. Сучасні підходи формування організаційно-економічного механізму забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства.

44. Business Analysis, ключові інструменти в роботі аналітика.

45. Штучний інтелект та конкурентоспроможність бізнесу.

46. Переваги розширеної аналітики у бізнесі.
47. Процес створення електронного бізнесу.
48. Методи просування сайтів.
49. Хмарні технології у сучасному бізнесі.
50. Забезпечення безпеки та майбутнє хмарних технологій.

8. ТЕСТИ

1. Назвіть принципи, на основі яких здійснюється підприємництво:
 - a) вільний вибір видів діяльності;
 - b) вільне наймання працівників;
 - c) вільне розпорядження прибутком
 - d) самостійне встановлення цін відповідно законодавства
 - e) всі відповіді вірні

2. Згідно законодавства України суб'єктом підприємництва не можуть бути :
 - a) особа, яка має непогашену судимість
 - b) військовослужбовець
 - c) службовці державної влади
 - d) службовці органів прокуратури
 - e) всі відповіді вірні

3. До умов підприємницької діяльності належать:
 - a) наявність організаційно-економічної самостійності
 - b) повна економічна відповідальність
 - c) правові гарантії з боку суспільства
 - d) етика підприємництва
 - e) усе вище перелічене

4. Учасники товариства з обмеженою відповідальністю відповідають за борги товариства:
 - a) в межах належних їм акцій
 - b) у межах належних їм внесків
 - c) у межах належних їм внесків і майном у розмірі, кратному внеску
 - d) усім належним їм майном
 - e) солідарно

5. Вищий орган управління товариством :
 - a) голова
 - b) виконавчий орган
 - c) загальні збори учасників
 - d) директор

е) наглядова рада

6. Договірні об'єднання, створені з метою постійної координації господарської діяльності. Така форма діяльності не має права втручатися у виробничу та комерційну діяльність будь – кого з її учасників.

- а) асоціація
- б) корпорація
- с) концерн
- д) консорціум
- е) господарське товариство

7. Статутні об'єднання підприємств промисловості, транспорту, банків, торгівлі, наукових організацій на основі повної фінансової залежності від одного або групи підприємців:

- а) асоціація
- б) корпорація
- с) концерн
- д) консорціум
- е) синдикат

8. Строки, розмір, порядок внесення та оцінка вкладів кожного засновника (учасника) в статутний фонд підприємства обумовлюються в:

- а) Господарському кодексі України
- б) органах державної реєстрації
- с) засновницьких документах
- д) наказі директора підприємства
- е) всі відповіді вірні

9. Що є економічною основою підприємницької діяльності?

- а) товарне виробництво
- б) приватна власність
- с) самоствердження
- д) виробництво товарів
- е) бажання займатися бізнесом

10. Господарські товариства є:

- а) фізичними особами;
- б) юридичними особами;
- с) приватними особами;
- д) індивідуальними особами;
- е) всі відповіді вірні.

11. Економічною основою бізнесу є власність:

- а) акціонерна

- b) приватна
- c) індивідуальна
- d) пайова
- e) державна

12. Суб'єктами бізнесу можуть бути:

- a) громадяни іноземних держав;
- b) особи без громадянства – в межах повноважень;
- c) громадяни, права яких не обмежені законом;
- d) юридичні особи, які володіють різними видами власності
- e) всі відповіді вірні.

13. Підприємницький бізнес поділяють на підприємництво :

- a) виробниче, комерційне, фінансове
- b) комерційне, трудове
- c) приватне, державне
- d) фінансове, споживче
- e) велике, мале.

14. Основою споживчого бізнесу виступає приватна власність на:

- a) засоби виробництва
- b) товари та послуги
- c) цінні папери, грошові фонди
- d) робочу силу
- e) землю

15. Фінансове підприємництво є різновидом бізнесу:

- a) споживчого
- b) трудового
- c) виробничого
- d) підприємницького
- e) комерційного

16. Який вид підприємництва передбачає операції з торгівлі та обміну по купівлі-продажу товарів:

- a) виробничий
- b) комерційний
- c) фінансовий
- d) трудовий
- e) державний

17. Підприємництво пов'язане з обміном, розподілом і споживанням товарів через торгові установи та біржі - це:

- a) комерційне підприємництво
- b) фінансове підприємництво

- c) державне підприємництво
- d) виробниче підприємництво
- e) трудове

18. Суверенітет ділових відносин означає, що :

- a) діяльність суб'єктів бізнесу не захищається державними органами влади та управління
- b) суверенні суб'єкти мають повну незалежність від своїх контрагентів
- c) суверенні суб'єкти можуть нав'язувати свої умови здійснення угод
- d) законна діяльність суб'єктів бізнесу перебуває під захистом державних органів влади та управління
- e) немає правильної відповіді

19. Рушійні сили бізнесу - це:

- a) ризик, праця, економічні закони ринку
- b) конкуренція, суперечності
- c) стимули , потреби, інтереси
- d) економічні закони ринку
- e) всі відповіді вірні

20. Споживчий бізнес здійснюється :

- a) всіма підприємцями
- b) підприємцями, які зацікавлені у даному бізнесі
- c) всіма громадянами
- d) партнерами по бізнесу
- e) інвесторами

21. Трудовий бізнес - це бізнес:

- a) держави і приватних осіб
- b) громадян, які працюють за наймом
- c) ділових осіб
- d) фізичних, юридичних осіб
- e) немає правильної відповіді

22. Кредитування під заставу нерухомості являє собою:

- a) іпотеку
- b) лізинг
- c) моніторинг
- d) форфейтинг

23. Організація фінансування бізнесу за умов ринкової економіки ґрунтується на засадах комерційного розрахунку, який здійснюється шляхом реалізації такого принципу:

- a) повна господарська і юридична самостійність підприємства

- b) невтручання держави у внутрішні справи підприємства
- c) самофінансування
- d) самоокупність
- e) всі відповіді вірні

24. За джерелами формування фінансові ресурси підприємства поділяються на такі:

- a) сформовані під час заснування підприємства (статутний фонд);
- b) мобілізовані на фінансовому ринку (кошти від випуску цінних паперів, кредитні інвестиції);
- c) власні (статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток, цільове фінансування);
- d) залучені (кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточні зобов'язання підприємства за розрахунками);
- e) всі відповіді вірні

25. Обігові виробничі фонди — активи, які беруть безпосередню участь у процесі виробництва та:

- a) їхня вартість не переноситься на готову продукцію.
- b) споживаються в одному виробничому циклі і їхня вартість повністю переноситься на готову продукцію
- c) поступово зношуються
- d) споживаються в різних виробничих циклах;
- e) всі відповіді вірні.

26. Банківська система в економіці України є:

- a) однорівневою
- b) дворівневою
- c) трирівневою

27. Платіжне доручення — це:

- a) боргова розписка стандартної форми
- b) письмове розпорядження одержувача коштів обслуговуючому його банку списати кошти з рахунку платника без згоди останнього
- c) письмове розпорядження платника банківської установи, яка його обслуговує, перерахувати відповідну суму грошових коштів із його рахунку

28. Трастові (довірчі) операції — операції банків, пов'язані з

- a) управлінням майном в інтересах і за дорученням клієнта
- b) розпорядженням портфелем цінних паперів підприємств
- c) управлінням справами підприємства в разі його реорганізації
- d) агентськими функціями з виплати дивідендів на акції корпорацій, процентів на облігації
- e) всі відповіді вірні

29. Суб'єктами кредитної угоди в кредитних відносинах виступають:

- a) кредитор і позичальник
- b) грошові чи матеріальні цінності
- c) витрати чи проекти, стосовно яких укладається кредитна угода

30. Яка з нижчеперелічених не є функцією кредиту?

- a) перерозподільна
- b) забезпечення потреб обороту в платіжних засобах
- c) фіскальна
- d) стимулююча

31. Кредитором підприємства можуть бути:

- a) банки
- b) лізингові компанії
- c) страхові компанії
- d) ломбарди
- e) всі відповіді вірні

32. Довгострокові кредити надаються на строк :

- a) до 1 року
- b) до 3 років
- c) понад 3 роки

33. Пролонговані кредити - це кредити:

- a) які погашаються на першу вимогу банку
- b) що видаються на невизначний термін
- c) стосовно яких на прохання позичальника банк прийняв рішення про перенесення на пізніший строк повернення боргу

34. Онкольний кредит - це кредит:

- a) що погашається на першу вимогу банку
- b) що видається на невизначний термін
- c) з домовленостями про перенесення на пізніший строк повернення боргу

35. Інкасове доручення — це розрахунковий документ

- a) який складають фінансові органи, банки, підприємства в тих випадках, коли їм надане право безспірного стягування коштів;
- b) письмове безумовне зобов'язання, боргова розписка стандартної форми, що дає право її власнику вимагати сплати визначеної у векселі суми від особи, яка видала вексель, у визначений строк та у визначеному місці
- c) розрахунковий документ із дорученням однієї кредитної установи іншій здійснити за рахунок спеціально задепонованих коштів оплату

товарно-транспортних документів за відвантажений товар, причому документи постачальника оплачуються банком тільки на умовах, передбачених в акредитивній заяві покупця.

36. Який з кредитів не відноситься до небанківської форми кредитування:

- a) комерційний
- b) державний
- c) лізинговий
- d) кредит від міжнародної фінансово-кредитної організації
- e) онкольний

37. комерційний кредит — це:

- a) кредит у товарній формі, являє собою довгострокову оренду майна
- b) угода між кредитором і позичальником щодо надання першим відстрочки платежу за товари, надані послуги, виконані роботи
- c) кредит, стосовно якого на прохання позичальника банк прийняв рішення про перенесення на пізніший строк повернення боргу

38. Лізинг буває:

- a) оперативний, фінансовий
- b) тактичний, стратегічний
- c) оперативний, операційний
- d) фінансовий, матеріальний

39. Позичальник, фінансова діяльність якого дуже добра, що свідчить про можливість своєчасного виконання зобов'язань за кредитними операціями, зокрема погашення основної суми боргу та відсотків за ним відповідно до умов кредитного договору відноситься до:

- a) класу Г
- b) класу Б
- c) класу А
- d) класу В

40. Розширене відтворення основних фондів передбачає:

- a) заміни окремих зношених частин основних засобів через проведення ремонтів
- b) здійснення нового будівництва, технічного переозброєння, реконструкції і розширення діючих підприємств, модернізації обладнання
- c) придбання нових фондів на заміну старих

41. Що таке Статут підприємства?:

- a) це зібрання правил, що регулюють діяльність підприємства та взаємовідносини з іншими господарюючими суб'єктами
- b) це паспорт підприємства

- c) це фірмовий знак підприємства
- d) це бренд підприємства
- e) це інструкція підприємства

42. Установчий договір – це письмовий документ, що свідчить волевиявлення фізичних або юридичних осіб щодо:

- a) створення нової організаційно-правової структури
- b) здійснення підприємницької діяльності
- c) купівлі-продажу
- d) взаємовідносин між трудовим колективом та профспілками
- e) трудових та економічних взаємовідносин

43. Основним документом, що регулює діяльність підприємства є:

- a) Господарський кодекс України
- b) статут
- c) ліцензія
- d) патент
- e) свідоцтво про державну реєстрацію

44. Статутний фонд -це:

- a) початковий капітал, утворений за рахунок внесків засновників
- b) капітал, що надається банками та іншими кредитними установами
- c) капітал, що утворюється за рахунок бюджетних коштів
- d) договір засновників
- e) акт, що регламентує, доповнює, конкретизує господарську діяльність підприємства

45. На всіх підприємствах основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності є:

- a) праця трудового колективу
- b) чисельні показники
- c) наукові дослідження
- d) прибуток
- e) соціальна відповідальність

46. Підприємство набуває прав юридичної особи з дня:

- a) укладання і підписання установчих документів
- b) відкриття розрахункового рахунку в банку
- c) державної реєстрації
- d) відкриття тимчасового рахунку в банку
- e) призначення директора

47. Підприємство втрачає права юридичної особи і вважається ліквідованим з моменту:

- a) втрати власної печатки;
- b) виключення з державного реєстру;
- c) створення ліквідаційної комісії
- d) мирової угоди
- e) санації

48. Що є передумовою припинення підприємницької діяльності відповідно до Господарського Кодексу України?:

- a) власна ініціатива підприємця
- b) закінчення строку дії ліцензії
- c) припинення існування підприємця
- d) рішення суду у випадках, передбачених Господарським Кодексом та іншими законами
- e) все перелічене є вірним.

49. Вихідною точкою, з якої починається власна справа є:

- a) збір коштів
- b) ідея
- c) вибір виду діяльності
- d) пошук партнерів
- e) формування статутного капіталу

50. Джерела формування статутного капіталу:

- a) прибуток від господарської діяльності
- b) всі види майна
- c) кошти засновників
- d) інтелектуальна власність
- e) всі відповіді вірні

51. Джерелами підприємницької ідеї є:

- a) думки споживачів про доцільність мати нові товари, одержувати нові послуги
- b) ідеї потенційних конкурентів, публікації в професійних виданнях
- c) ідеї науковців, які проводять теоретичні та прикладні дослідження
- d) відвідання ярмарок та виставок передового досвіду
- e) всі відповіді вірні

52. Під капіталом прийнято розуміти:

- a) усі технічні засоби виробництва (будівлі, споруди, устаткування тощо)
- b) матеріальні оборотні елементи (сировина, матеріали та ін.)
- c) оборотні кошти у грошовій формі
- d) інтелектуальну власність
- e) всі відповіді вірні

53. Кошти із статутного капіталу можуть спрямовуватися на:

- a) заробітну плату
- b) на покриття збитків
- c) на розвиток виробництва
- d) оплату дивідендів
- e) на закупівлю сировини, матеріалів, палива

54. Припинення діяльності підприємств здійснюється шляхом:

- a) ліквідації, реорганізації
- b) мирової угоди
- c) санації
- d) капіталізації
- e) банкрутства

55. Реорганізація-це:

- a) злиття, приєднання, поділ, виділення або перетворення підприємства
- b) припинення діяльності певного підприємства
- c) повна ліквідація підприємства
- d) різновид угоди
- e) прийняття боргів іншого підприємства

56. Яка з нижче наведених функцій не є здійсненням штучного інтелекту в бізнесі?

- a) аналіз великих даних для ідентифікації тенденцій ринку
- b) автоматизоване ведення обліку клієнтів
- c) автоматичне генерування звітів про продажі
- d) організація вечірок для персоналу
- e) персоналізоване рекомендування продуктів клієнтам

57. Що може бути наслідком недостатньої підготовки персоналу до використання систем штучного інтелекту?

- a) зниження рівня безпеки даних
- b) покращення продуктивності роботи
- c) збільшення конкурентоспроможності компанії
- d) підвищення ризику неправильного використання систем
- e) зростання витрат на технічну підтримку

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Мінімальні та максимальні пороги встановлення максимальної кількості балів для конкретних видів робіт

Види робіт	Мінімальний поріг	Максимальний поріг
Відповіді на теоретичне питання	Не оцінюється	3 бали

під час поточного опитування		
Розв'язання практичних вправ	1 бал	3 бали
Написання есе	1 бал	12 балів
Участь в груповій роботі	1 бал	5 балів
Виступ з доповіддю/презентацією	1 бал	5 балів
Тести	0,5 балів	3 бали

Таблиця 2

Оцінювання видів робіт під час поточного оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів під час поточного оцінювання	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, яку має виконати здобувач аби отримати максимальну кількість балів за поточним оцінюванням при оцінюванні кожного виду робіт максимальною кількістю балів	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Поточне опитування	21	3	7 відповідей	12 балів	9 балів
Розв'язування практичних вправ	6	3	3 заняття	3 бали	3 бали
Тестування	36	3	12 тестів	18 балів	18 балів
Есе	12	12	1 есе	12 балів	
Підготовка усних доповідей та презентації	15	5	3 усні доповіді з презентаціями	5 балів	10 балів
Групова робота	10	5	2 групові роботи		10 балів
Разом	100 балів			50 балів	50 балів

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 30 балів, другий рубіжний контроль – 30 балів; 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, дискусії, тестування, презентації індивідуальних завдань, написання есе.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Господарський кодекс України. № 436-IV від 16.01.03 р., поточна редакція 01.01.2024, підстава - 1909-IX, 3254-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

2. Закон України «Про акціонерні товариства» від 27 липня 2022 року № 2465-IX, поточна редакція від 1.01.2023, підстава – 2792 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>

3. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII, поточна редакція від 01.01.2023, підстава – 2465 -IX. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

4. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», № 755-IV від 15 травня 2003 року 2003, поточна редакція від 03.09.2023, підстава - 3293-IX, 3257-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.

5. Інформаційні технології в бізнесі. Частина 1: Навч. посіб. / [Шевчук І.Б., Старух А.І., Васьків О.М. та ін.]; за заг. ред. І.Б. Шевчук. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2020. 455 с.

6. О.М.Левченко, Н.С.Шалімова, Т.І.Грінка, О.В.Сторожук. Інформаційне та обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства. Навч. посіб. Електронне видання. Кропивницький. 2022. 190 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jsru/handle/123456789/12243>

7. Кодекс України з процедур банкрутства. № 2597-VIII від 18 жовтня 2018 року , поточна редакція від 29.07.2023, підстава - 3249-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>

8. Гонтарева І. В. Підприємництво : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 392 с.

9. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.

10. Ірина Гой, Т.П. Смелянська. Підприємництво. Харків: Центр учбової літератури. 2024. 368 с.

11. Макаренко С.М., Олійник М.Н. «Бізнес-планування». Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» рівня вищої освіти «бакалавр». Херсон: ТОВ«ВКФ«СТАР»ЛТД», 2017. – 224с.

12. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка і бізнес: підручник. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

13. Мохонько Г.А. Організація підприємницької діяльності: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 61 с.

14. Основи бізнесу: навчальний посібник/ Добрава Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.

15. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник /Алексєєва С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценко І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. – Житомир: "Полісся", 2021. – 248 с.

16. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 492 с.

17. Підприємництво [Текст] : підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко [та ін.]. – Харків : УкрДУЗТ, 2018. – Ч. 1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. – 241 с.

18. Створення власного бізнесу [Електронний ресурс]: навч. посібник / А. М. Колот, Г. О. Швиданенко, та ін. — К. КНЕУ, 2017. — 311с.

19. Хмарні технології. Зінченко О.В., Іщеряков С.М., Прокопов С.В., Серих С.О., Василенко В.В. Навчальний посібник. К: ФОП Гуляєва В.М. 2020. 74 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_2048_32915773.pdf

Додаткова

20. Кучеренко В.Р., Доброва Н.В., Квач Я.П., Осіпова М.М. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань) Навч. посіб. / За ред. В. Р. Кучеренка.—К.: Центр учбової літератури, 2018.—176 с.

21. Основи бізнесу. Практичний курс: збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань : навчальний посібник / ред. В. Р. Кучеренко. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 175 с.

22. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. О. В. Димченко; [О. В. Димченко, О. Д. Панова, В. В. Коненко та ін.]; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім.О.М. Бекетова, 2022. 432 с.

23. Краус К.М, Краус Н.М., Манжура О.В. Електронна комерція та інтернет-торгівля. Навчально-методичний посібник. Київ. Аграр Медіа Груп. 2021. 454 с.

24. Економічна діагностика: Підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова та ін. Харків: УкрДУЗТ. 2022. 284 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Інтернет-портал для управлінців. URL: [www. Management.com.ua](http://www.Management.com.ua)

4. Портал управління змінами. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>

5. Сайт наукової бібліотеки «Буковина». URL: <http://buklib.net>

6. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL:

<http://www.nbuu.gov.ua/>

7. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>

8. International Security and Partnership Center, Центр міжнародної безпеки та партнерства. URL: www.ispc.org.ua